

Laidiens: 28.04.2000., Nr. 151/153

Latvijas Republikas Ministru kabinets

2000.gada 25.aprīlī Noteikumi Nr. 157

Rīgā (prot. Nr. 19, 15.§)

Noteikumi par liftu un to drošības sastāvdaļu projektēšanas, ražošanas un liftu uzstādīšanas atbilstības novērtēšanu

Izdoti saskaņā ar likuma

"Par atbilstības novērtēšanu" 7.pantu

1. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumos lietotie termini:

1.1. **lifts** — ēkās un būvēs pastāvīgi ierīkota celšanas iekārta, kuras kabīne pārvietojas noteiktā virzienā, ar nekustīgām vertikālām vai slīpām (attiecībā pret horizontāli vairāk nekā 15 grādu leņķī) vadotnēm vai bez tām un kas ir paredzēta cilvēku, cilvēku un kravas vai tikai kravas pārvietošanai dažādos līmeņos speciāli izbūvētā kabīnē, kuras vadības līdzekļi ir novietoti kabīnē vai ir aizsniedzami no kabīnes;

1.2. **lifta uzstādītājs** — fiziskā vai juridiskā persona, kas ir atbildīga par lifta projektēšanu, ražošanu, uzstādīšanu un piedāvāšanu tirgū, kā arī par lifta marķēšanu ar CE marķējumu un lifta atbilstības deklarācijas sastādīšanu;

1.3. **piedāvāšana tirgū** — liftu vai liftu drošības sastāvdaļu pārdošana iekšējā tirgū, dāvināšana vai nodošana lietošanā pret atlīdzību vai bez tās.

2. Šie noteikumi nosaka būtiskās nekaitīguma un drošības prasības, kas jāievēro liftu un liftu drošības sastāvdaļu projektēšanā, ražošanā un atbilstības novērtēšanā un liftu uzstādīšanas atbilstības novērtēšanā pirms to piedāvāšanas tirgū, kā arī nosaka institūcijas, kuras veic liftu un liftu drošības sastāvdaļu tirgus uzraudzību, un kārtību, kādā veicama tirgus uzraudzība, lai neradītu draudus cilvēku veselībai un dzīvībai, videi un ēku drošībai, kā arī veicinātu liftu un to drošības sastāvdaļu brīvu kustību iekšējā tirgū.

3. Šie noteikumi neattiecas uz:

3.1. trošu ceļiem (arī uz sabiedriskajiem un privātajiem trošu dzelzceļiem cilvēku pārvietošanai);

3.2. militārām vai policijas vajadzībām īpaši projektētiem un konstruētiem liftiem;

3.3. liftiem raktuvēs;

3.4. teātra skatuvju pacēlājiem;

3.5. liftiem transportlīdzekļos;

3.6. zobstieņa tipa pacēlājiem;

3.7. pacēlājiem būvlaukumos, kas paredzēti cilvēku vai cilvēku un kravu pacelšanai;

3.8. liftiem, kas pievienoti darbmašīnām (iekārtām) un paredzēti tikai nokļūšanai darba vietā.

4. Šie noteikumi piemērojami šādām liftu drošības sastāvdaļām:

4.1. šahtas durvju slēgierīcēm;

4.2. ierīcēm, kas novērš kabīnes krišanu vai nekontrolētu kustības maiņu;

4.3. ātruma ierobežotājiem;

4.4. enerģiju uzkrājošiem trieciena amortizatoriem:

4.4.1. ar lineāru efektu;

4.4.2. ar atgriezeniskās kustības slāpēšanu;

4.5. enerģiju izkliedējošiem trieciena amortizatoriem;

4.6. drošības ierīcēm, kas piestiprinātas hidrauliskā spēka kontūra pacēlājam, lai novērstu krišanu;

4.7. drošības slēdžiem ar elektroniskām sastāvdaļām.

5. Liftus var piedāvāt tirgū tikai lifta uzstādītājs, kas ir reģistrēts Uzņēmumu reģistrā.

6. Liftu drošības sastāvdaļas piedāvāt tirgū var tikai attiecīgās sastāvdaļas ražotājs, izplatītājs vai importētājs, kas ir reģistrēts Uzņēmumu reģistrā un ir atbildīgs par liftu drošības sastāvdaļas projektēšanu, izgatavošanu, marķēšanu ar CE marķējumu un atbilstības deklarācijas sastādīšanu.

7. Par liftu drošības sastāvdaļu piedāvāšanu tirgū neuzskata:

7.1. liftu drošības sastāvdaļu ieviešanu Latvijā, ja saņēmējs ir ražotāja pilnvarots pārstāvis, kuram uzticēts attiecīgo sastāvdaļu pirms piedāvāšanas tirgū sagatavot atbilstoši šo noteikumu prasībām;

7.2. liftu drošības sastāvdaļu ieviešanu Latvijā apstrādei vai pilnveidošanai, lai pēc tam to izvestu no Latvijas;

7.3. liftu drošības sastāvdaļu izgatavošanu Latvijā izvešanai uz citām valstīm.

8. Lifta uzstādītājam, projektējam, ražojot un uzstādot liftus, un lifta drošības sastāvdaļu ražotājam, projektējot un izgatavojot liftu drošības sastāvdaļas, papildus šo noteikumu prasībām jāievēro arī būtiskās drošības un nekaitīguma prasības, kas noteiktas citos normatīvajos aktos attiecībā uz mašīnu drošību.

9. Labklājības ministrija pēc vienošanās ar attiecīgo standartu tehnisko komiteju iesaka valsts bezpeļņas sabiedrībai ar ierobežotu atbildību "Latvijas standarts" adaptējamo standartu sarakstu.

10. Labklājības ministrija iesniedz publicēšanai laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" to Latvijas nacionālo standartu sarakstu, kurus var piemērot šajos noteikumos noteikto būtisko nekaitīguma un drošības prasību izpildei (turpmāk — piemērojamie standarti).

11. Piedāvāt tirgū var tikai šo noteikumu otrajā nodaļā noteiktajām būtiskajām nekaitīguma un drošības prasībām atbilstošus liftus un to drošības sastāvdaļas. Ja piemērojamo standartu prasības projektēšanas un izgatavošanas stadijā tiek ievērotas un tas ir apliecināts ar atbilstības apliecināšanas procedūrām, uzskatāms, ka šo noteikumu otrajā nodaļā noteiktās prasības ir ievērotas.

12. Liftu, liftu drošības sastāvdaļu un liftu uzstādīšanas atbilstību šo noteikumu prasībām novērtē kompetentas pilnvarotas atbilstības novērtēšanas institūcijas (turpmāk — pilnvarotā institūcija). Lai institūcija tiktu pilnvarota

novērtēt atbilstību, tā nodrošina šādu minimālo prasību izpildi:

12.1. pilnvarotā institūcija, tās vadītājs un personāls, kas ir atbildīgs par liftu un liftu drošības sastāvdaļu atbilstības novērtēšanu un atbilstības apliecināšanas procedūrām, nedrīkst būt attiecīgo liftu vai liftu drošības sastāvdaļu projektētājs, izgatavotājs, piegādātājs, uzstādītājs vai valdītājs, vai šo personu pilnvarots pārstāvis. Lifta uzstādītājs vai liftu drošības sastāvdaļu ražotājs un pilnvarotā institūcija drīkst apmainīties ar tehnisko informāciju;

12.2. pilnvarotā institūcija veic atbilstības novērtēšanas un atbilstības apliecināšanas procedūras augstā profesionālā līmenī, godprātīgi un tehniski kompetenti. Pilnvarotajai institūcijai jābūt brīvai no jebkādas (arī finansiālas) ietekmes, kas var iespaidot lēmumu vai pārbaudes rezultātus. Novērtēšanas rezultātos ieinteresētās personas nedrīkst veikt atbilstības novērtēšanas un atbilstības apliecināšanas procedūras;

12.3. pilnvarotās institūcijas personāls un tehniskais aprīkojums nodrošina kvalitatīvu to administratīvo un tehnisko uzdevumu izpildi, kuri saistīti ar atbilstības novērtēšanas un uzraudzības procedūrām;

12.4. par atbilstības novērtēšanu atbildīgajam personālam jābūt:

12.4.1. tehniski un profesionāli labi apmācītam;

12.4.2. ar pietiekamām zināšanām par atbilstības novērtēšanas procedūrām un pieredzi to veikšanā;

12.4.3. ar iemaņām un spējām pārskatu, ziņojumu un sertifikātu sastādīšanā;

12.5. lai garantētu pilnvarotās institūcijas personāla objektivitāti, tā atalgojums nedrīkst būt atkarīgs no veikto pārbažu vai testu apjoma un rezultātiem;

12.6. pilnvarotā institūcija ir apdrošinājusi savu civiltiesisko atbildību;

12.7. pilnvarotās institūcijas personālam jāievēro konfidencialitāte attiecībā uz visu informāciju, ko tas iegūst, pildot savus uzdevumus, izņemot to iestāžu oficiāli pieprasīto informāciju, kuras saskaņā ar šiem noteikumiem un citiem normatīvajiem aktiem veic liftu un liftu drošības sastāvdaļu uzraudzību vai kontroli.

13. Latvijas Nacionālais akreditācijas birojs, kas novērtējis pilnvarotās institūcijas kompetenci, periodiski pārbauda šo noteikumu 12.punktā noteikto prasību izpildi.

14. Labklājības ministrija ir atbildīga par priekšlikumu iesniegšanu Ministru kabinetā par kompetentu atbilstības novērtēšanas institūciju pilnvarošanu liftu un to drošības sastāvdaļu atbilstības novērtēšanai.

15. Lai garantētu atbilstošu lifta darbību un drošu tā lietošanu, lifta uzstādītājs nodrošina tehniskās informācijas apmaiņu ar personu, kas ir atbildīga par būvdarbiem ēkā vai būvē, kurā liftu paredzēts uzstādīt.

2. Būtiskās nekaitīguma un drošības prasības liftiem un to drošības sastāvdaļām

2.1. Projektēšana un konstruēšana

16. Lifta kabīni projektē un konstruē atbilstoši paredzamajam maksimālajam pārvietojamo cilvēku skaitam un lifta nominālajai celjspējai.

17. Ja lifts ir paredzēts tikai cilvēku pārvietošanai un attiecīgie izmēri pieļauj invalīdu pārvietošanu, lifta kabīnes konstrukcija nedrīkst traucēt invalīdiem piekļūšanu lifta kabīnei, lifta lietošanu un visu paredzēto ierīču izmantošanu.

18. Kabīnes piekares un/vai balstiekārtas līdzekļus, to stiprinājumus un starpposmu daļas, ņemot vērā lifta lietošanas apstākļus, izmantojamās materiālus un izgatavošanas nosacījumus, izvēlas un projektē tā, lai nodrošinātu adekvātu vispārējo drošības līmeni un samazinātu kabīnes nokrišanas risku.

19. Ja kabīnes piekarei izmanto troses vai ķēdes, jālieto vismaz divas neatkarīgas trošu vai ķēžu sistēmas, un katrai sistēmai nepieciešams savs stiprinājums.

20. Piekares sistēmā trosēm un ķēdēm nedrīkst būt savienojumi vai savijumi, izņemot vietas, kur tas ir nepieciešams troses vai ķēdes piekarei vai cilpas izveidošanai.

21. Liftus projektē, ražo un uzstāda tā, lai aizkavētu kustības uzsākšanu, ja tiek pārsniegta nominālā celjspēja.

22. Liftus aprīko ar ātruma ierobežotāju.

23. Šo noteikumu 22.punktā noteiktā prasība neattiecas uz liftiem, kuru pārvietošanās sistēma konstruēta tā, lai nepieļautu ātruma pārsniegšanu.

24. Ātrgaitas liftus apgādā ar ātruma kontroles un ierobežošanas ierīci.

25. Liftus, kuru kabīne tiek pārvietota ar dzenskriemeļiem, projektē tā, lai nodrošinātu velkošā kabeļa (troses) stabilitāti uz skriemeļa.

26. Visiem pasažieru liftiem nepieciešams individuāls lifta piedziņas mehānisms.

27. Šo noteikumu 26.punktā noteiktā prasība neattiecas uz nepārtrauktas darbības liftiem, kuru pretsvars ir aizvietots ar otru kabīni.

28. Lifta uzstādītājs nodrošina, lai lifta mašīntelpa un ar to saistītās lifta ierīces ir pieejamas tikai tehniskajām apkopēm, kā arī ārkārtas gadījumos.

29. Invalidiem paredzētajos liftos atbilstoši projektē un izvieto vadības ierīces.

30. Lifta vadības ierīču funkcijām jābūt norādītām nepārprotami.

31. Liftu grupu izsaukšanas ierīču vadībai jābūt apvienotai vai savstarpēji saistītai.

32. Elektroiekārtas uzstāda un pievieno tā, lai:

32.1. tās nebūtu iespējams sajaukt ar slēgumiem, kam nav tiešas saistības ar liftu;

32.2. enerģijas padevi ir iespējams ieslēgt tikai tad, ja lifts ir noslogots;

32.3. lifta kustība ir atkarīga no elektriskajām drošības ierīcēm, kurām ir atsevišķs elektriskais drošības slēgums;

32.4. bojājums elektriskajā slēgumā neizraisītu bīstamas situācijas.

33. Lifta šahtā nedrīkst atrasties cauruļvadi, elektroinstalācija vai citas konstrukcijas, izņemot tās, kuras nepieciešamas lifta darbībai un drošībai.

2.2. Riska novēršana ārpus kabīnes

34. Liftu projektē un izgatavo tā, lai telpa, kurā pārvietojas kabīne, būtu pieejama tikai lifta tehniskajai apkopei vai ārkārtas gadījumos.

35. Pirms apkalpojošā personāla iekļūšanas šo noteikumu 34.punktā minētajā telpā tiek nodrošināta lifta normālas darbības pārtraukšana.

36. Liftu projektē un izgatavo tā, lai novērstu kabīnes saspiešanas risku, kad tā atrodas kādā no kustības galējiem stāvokļiem.

37. Lai novērstu kabīnes izraisītu cilvēku saspiešanas risku, tās kustības galējos stāvokļos izveido brīvas telpas vai aizsegus. Ja minēto prasību tehniski nav iespējams izpildīt, veic citus pasākumus, lai izvairītos no kabīnes izraisīta saspiešanas riska.

38. Durvju ailām lifta šahtā, kuras paredzētas ieejai lifta kabīnē un izejai no tās, nepieciešamas lietošanas apstākļiem atbilstošas izturīgas durvis.

39. Bloķēšanas ierīcēm jānovērš:

39.1. kabīnes kustības uzsākšana, kamēr lifta šahtas durvis nav aizvērtas un noslēgtas;

39.2. lifta šahtas durvju atvēršanās, kamēr kabīne vēl pārvietojas un neatrodas pieturas vietā.

40. Ja kustības ātrums pieturā tiek kontrolēts, lifta durvju atvēršanās apstāšanās kustības laikā ir pieļaujama.

2.3. Riska novēršana kabīnē

41. Lifta kabīnei no grīdas līdz griestiem jābūt noslēgtai ar sienām, izņemot ventilācijas atveres un kabīnes durvis, kurām jābūt pilnā kabīnes augstumā.

42. Lifta kabīnes durvis projektē un izgatavo tā, lai kabīne nevarētu pārvietoties, ja durvis ir atvērtas, izņemot šo noteikumu 40.punktā minēto gadījumu.

43. Kabīnei nekavējoties jāapstājas, ja tiek atvērtas tās durvis.

44. Ja nav lifta šahtas vai ja cilvēkam iespējams nokrist starp lifta kabīni un šahtu, kabīnes durvīm jābūt aizvērtām un noslēgtām, kad lifta kabīne apstājas starp stāviem.

45. Liftam nepieciešamas ierīces, kas ierobežo kabīnes krišanu vai nekontrolētu kustības maiņu, ja lifta kabīnei ir bojāta piedziņa vai citi lifta elementi.

46. Ierīcēm, kas ierobežo kabīnes krišanu, jābūt neatkarīgām no kabīnes piekares veida (piekares līdzekļiem). Kad lifta kabīne ir sasniegusi lifta uzstādītāja noteikto maksimālo kustības ātrumu, ja kabīne ir noslogota atbilstoši nominālajai celbspējai, minētajām ierīcēm jānodrošina lifta kabīnes apstādināšana.

47. Šo noteikumu 46.punktā minētajā gadījumā lifta kabīnes apstādināšana nedrīkst kaitēt pasažieriem.

48. Starp lifta šahtas grīdu un kabīnes grīdu nepieciešami buferi, kas maksimāli saspiestā stāvoklī nodrošina šo noteikumu 37.punktā minēto brīvo telpu.

49. Šo noteikumu 48.punktā noteiktā prasība neattiecas uz liftiem, kuru kabīne nevar iekļūt šo noteikumu 37.punktā minētajā brīvajā telpā pārvietošanās sistēmas konstrukcijas dēļ.

50. Liftus projektē un izgatavo tā, lai nebūtu iespējama to darbība, ja šo noteikumu 45.punktā minētās ierīces nav darba kārtībā.

2.4. Citas drošības prasības

51. Lifta šahtas durvis un kabīnes durvis vai abas durvis, ja tās ir automatizētas, aprīko ar ierīci, kas novērš cilvēka saspiešanas risku to aizvēršanās brīdī.